

Uchwała z dnia 19 kwietnia 2007 r., III CZP 12/07

Sędzia SN Jacek Gudowski (przewodniczący)

Sędzia SN Antoni Górski

Sędzia SN Marian Kocon (sprawozdawca)

Sąd Najwyższy w sprawie ze skargi dłużnika Samodzielnego Publicznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej w P. przy uczestnictwie wierzyciela "T.P.", sp. z o.o. w W. na czynność komornika po rozstrzygnięciu w Izbie Cywilnej na posiedzeniu jawnym w dniu 19 kwietnia 2007 r. zagadnienia prawnego przedstawionego przez Sąd Okręgowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 21 listopada 2006 r.:

„Czy opłata egzekucyjna przewidziana w art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (Dz.U. Nr 133, poz. 882 ze zm.) uzależniona jest od skutecznego zastosowania przez komornika trzeciego i kolejnego sposobu egzekucji?”

podjął uchwałę:

Opłata stosunkowa, o której mowa w art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm.), ulega podwyższeniu za każdy następny zastosowany sposób egzekucji, bez względu na jego skuteczność.

Uzasadnienie

W toku postępowania egzekucyjnego wierzyciel wskazał cztery sposoby egzekucji z majątku dłużnika, a komornik zastosował jedynie dwa z nich; dokonał zajęcia wierzytelności dłużnika z rachunków bankowych oraz innych wierzytelności i praw.

Rozpoznając skargę dłużnika na postanowienie komornika w przedmiocie ustalenia kosztów postępowania, Sąd Rejonowy uchylił to postanowienie w zakresie ustalenia ich wysokości ponad 14 009 zł, na skutek uznania, że komornik w sposób

nieuzasadniony zwiększył opłatę z 15 % do 18 %. U podłoża tego rozstrzygnięcia leży pogląd, że podwyższenie opłaty stosunkowej, o której mowa w art. 44 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o komornikach sądowych i egzekucji (jedn. tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 167, poz. 1191 ze zm. – dalej: "u.k.s.e."), jest dopuszczalne tylko co do sposobów egzekucji zastosowanych, bez względu na ich skuteczność.

Przy rozpoznawaniu zażalenia wierzyciela na powyższe postanowienie powstało przedstawione zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości. Zdaniem Sądu Okręgowego, z art. 44 ust. 2 u.k.s.e. nie wynika, co należy rozumieć pod pojęciem „za każdy następny sposób egzekucji”, gdyż ustawodawca, posługując się tym pojęciem, nie sprecyzował go; w szczególności, czy chodzi o wszystkie sposoby egzekucji wskazane przez wierzyciela, w tym również te, których komornik nie zastosował, ze względu na zaspokojenie wierzyciela przez zastosowanie tylko dwóch spośród nich.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 799 § 1 k.p.c., wierzyciel może w jednym wniosku wskazać kilka sposobów egzekucji przeciwko temu samemu dłużnikowi, a spośród nich wierzyciel powinien zastosować najmniej uciążliwy dla dłużnika. Sposoby egzekucji podane są w kodeksie postępowania cywilnego (np. z ruchomości, wynagrodzenia za pracę, rachunków bankowych, innych wierzytelności). Określając sposób egzekucji wierzyciel tym samym wskazuje z jakich składników majątku dłużnika ma być prowadzona egzekucja.

W myśl art. 44 ust. 2 u.k.s.e., w razie wyboru przez wierzyciela więcej niż dwóch sposobów egzekucji świadczeń pieniężnych, opłata stosunkowa ulega podwyższeniu o 1/10 część za każdy następny sposób egzekucji. Z kolei zgodnie z art. 43 u.k.s.e., komornik pobiera opłaty egzekucyjne za prowadzenie egzekucji i inne czynności wymienione w ustawie. Wyrażenie „prowadzenie” zawarte w tym przepisie należy rozumieć jako podjęcie czynności, dokonanie jej, komornik może więc pobrać opłaty jedynie za czynności, które wykonał. Gdy komornik nie wprowadził w życie kolejnych sposobów egzekucji, bo np. dłużnik spełnił egzekwowane świadczenie na skutek samego zawiadomienia o wszczęciu postępowania egzekucyjnego, to nie prowadził on egzekucji według tych sposobów. Z tych względów trzeba wykluczyć sytuację, w której samo wskazanie przez wierzyciela trzeciego i kolejnych sposobów egzekucji uprawnia komornika do

podwyższenia opłaty na zasadach określonych w art. 44 ust. 2 u.k.s.e. Stanowisko to znajduje ponadto uzasadnienie w obowiązującej w postępowaniu egzekucyjnym zasadzie kosztów niezbędnych, według której zwrotowi podlegają tylko koszty niezbędne do celowego prowadzenia egzekucji (art. 770 zdanie pierwsze k.p.c.).

Wniosek wierzyciela w zakresie wyboru sposobu egzekucji wiąże organ egzekucyjny, komornik nie może więc ignorować wniosków wierzyciela, co do sposobów egzekucji. Nie może on również stosować tych sposobów według swojego uznania, w szczególności wdrażać następne, dopiero po stwierdzeniu bezskuteczności wcześniejszych. Nie jest on również uprawniony do samodzielnej oceny, który z wnioskowanych sposobów egzekucji pozwoli na szybsze zaspokojenie wierzyciela. Błędne i samodzielne podjęcie decyzji co do wyboru sposobu egzekucji, z wnioskowanych przez wierzyciela, może prowadzić do bezskuteczności egzekucji, która – jeśli będzie zawiniona przez komornika – spowoduje jego odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadach określonych w art. 23 ust. 1 u.k.s.e., w związku z zaniechaniem czynności.

Podjęcie każdego z wnioskowanych sposobów egzekucji wymaga określonego nakładu pracy ze strony komornika, niemogącego zakładać, który ze sposobów będzie skuteczniejszy, a zarazem – mając na względzie zasadę celowości kosztów postępowania – mniej uciążliwy dla dłużnika. Skoro ustawodawca nie uzależnił wysokości opłat egzekucyjnych od wysokości wyegzekwowanych sum, to nie można przyjąć, że podwyższenie opłat, o jakim mowa w art. 44 ust. 2 u.k.s.e. jest dopuszczalne tylko wtedy, gdy kolejne (trzeci i następne) sposoby będą skuteczne.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy podjął uchwałę, jak na wstępie (art. 390 § 1 k.p.c.).